

ΝΟΜΙΚΗ ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΩΝ ΑΝΗΛΙΚΩΝ ΣΤΗ ΧΩΡΑ

Αικατερίνη Μάτση
Εισαγγελέας Πρωτοδικών Θεσσαλονίκης

Εθνική Σχολή Δικαστών
Ιανουάριος 2017

Νομοθετικό Πλαίσιο

- Ρυθμίζει τα θέματα που ανακύπτουν από τον εντοπισμό των ασυνόδευτων ανηλίκων, προερχόμενων από τρίτες χώρες:
 - α) Ν.4375/2016,
 - β) Ν. 3907/2011,
 - γ) τα ΠΔ 113/2013 και 114/2010 και
 - δ) το ΠΔ 220/2007.
- Ορισμός Ασυνόδευτου Ανηλίκου

N. 4375/2016

- **N. 4375/2016:** “Οργάνωση και λειτουργία Υπηρεσίας Ασύλου, Αρχής Προσφυγών, Υπηρεσίας Υποδοχής και Ταυτοποίησης σύσταση Γενικής Γραμματείας Υποδοχής, διατάξεις για την εργασία δικαιούχων διεθνούς προστασίας και άλλες διατάξεις”
 - Προσαρμογή της Ελληνικής Νομοθεσίας προς τις διατάξεις της Οδηγίας 2013/32/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, “σχετικά με τις κοινές διαδικασίες για τη χορήγηση και ανάκληση του καθεστώτος διεθνούς προστασίας”.

Σχετικά Άρθρα

- Ν. 4375/2016
 - Άρθρο 34: ορισμός ασυνόδευτου ανηλίκου και προσωρινού και οριστικού επιτρόπου
 - Άρθρο 45: διαδικασία υποβολής αιτήσεων ασυνόδευτων ανηλίκων για παροχή διεθνούς προστασίας
 - Άρθρο 46: κράτηση των αιτούντων διεθνή προστασία
 - Αποφυγή κράτησης ανηλίκων

Π.Δ. 220/2007

- Π.Δ. 220/2007 “περί υποδοχής των αιτούντων άσυλο”- προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 2003/9/ΕΚ του συμβουλίου της 27ης Ιανουαρίου 2003, σχετικά με τις ελάχιστες απαιτήσεις για την υποδοχή των αιτούντων άσυλο στα κράτη - μέλη.
 - Άρθρο 19: διαδικασία της αίτησης ασύλου - αιτήματος για διεθνή προστασία σύμφωνα με τη σύμβαση της Γενεύης

N.3907/2011

- N.3907/2011 “ίδρυση υπηρεσίας ασύλου και υπηρεσίας πρώτης υποδοχής “ -προσαρμογή της ελληνικής νομοθεσίας προς τις διατάξεις της οδηγίας 2008/15/EK, σχετικά με τους κοινούς κανόνες στα κράτη – μέλη για την επιστροφή των παρανόμως διαμενόντων υπηκόων τρίτων χωρών”.
- Άρθρο 25: Επιστροφή και απομάκρυνση ασυνόδευτων ανηλίκων
- Άρθρο 32: κράτηση ανηλίκων και οικογενειών

Η ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ ΕΚΠΡΟΣΩΠΗΣΗΣ ΤΟΥ
ΑΣΥΝΟΔΕΥΤΟΥ ΑΝΗΛΙΚΟΥ ΕΝΩΠΙΟΝ ΤΩΝ
ΕΘΝΙΚΩΝ ΑΡΧΩΝ

Βασικές Επισημάνσεις

- Τα ασυνόδευτα ανήλικα εντάσσονται στη κατηγορία των ευάλωτων ατόμων (άρθρο 18 περ.θ Ν.3907/2011).
- Σε περίπτωση εντοπισμού ενημερώνεται άμεσα ο εισαγγελέας ανηλίκων ή ο εισαγγελέας πρωτοδικών, που καθίσταται προσωρινός επίτροπος και θα ξεκινήσει τη διαδικασία για την προστασία τους.

Εντοπισμός στα Κέντρα Υποδοχής

- Εντοπισμός ασυνόδευτων ανηλίκων στα κέντρα υποδοχής και ταυτοποίησης (άρθρο 14 παρ.8 Ν.4375/2016):
 - Μέριμνα για την παροχή ιδιαίτερης φροντίδας προς τις ευάλωτες ομάδες.
 - Δυνατότητα της υπηρεσίας πρώτης υποδοχής να ιδρύει δομές φιλοξενίας αιτούντων άσυλο ή υπηκόων τρίτων χωρών που ανήκουν σε ευάλωτες ομάδες.
 - Παραπομπή τους στον αρμόδιο φορέα κοινωνικής στήριξης ή προστασίας.
 - Παραμονή σε ιδιαίτερους χώρους.

Εντοπισμός Εκτός Κέντρων Υποδοχής

- Εντοπισμός ασυνόδευτων ανηλίκων εκτός των κέντρων υποδοχής:
 - Προσδιορισμός ταυτότητας και ιθαγένειας από τις αστυνομικές αρχές
 - Θεμελίωση του γεγονότος ότι δεν συνοδεύονται
 - Έρευνα για εντοπισμό της οικογένειας
 - Λήψη μέτρων για την εξασφάλιση της νομικής εκπροσώπησης
 - Μεταφορά τους σε κατάλληλους ξενώνες φιλοξενίας με συνδρομή ΕΚΚΑ και ΜΚΟ
 - Ορισμός μόνιμου επιτρόπου

Αίτηση για παροχή διεθνούς προστασίας

- Νομοθετικό πλαίσιο: άρθρο 12 Π.Δ. 114/2010 και άρθρο 11 Π.Δ. 113/2013).
 - Ο επίτροπος ενημερώνει τον ανήλικο για τη σημασία και τις συνέπειες της συνέντευξης.
 - Για ανηλίκους κάτω των 15 ετών, την αίτηση υποβάλλει ο επίτροπος, ενώ για ανηλίκους άνω των 15 ετών, την αίτηση την υποβάλλουν και μόνοι τους.
 - Η υπηρεσία ασύλου θα ορίσει ημερομηνία συνέντευξης και ο ανήλικος θα λάβει το δελτίο αιτούντος διεθνή προστασία.

Διαδικασία Προσδιορισμού Ηλικίας

- Σύμφωνα με την Υ.Α. 1982/16-2-2016:
 - Μπορεί να γίνει σε οποιοδήποτε στάδιο,
 - Εάν υπάρχει αμφιβολία σχετικά με την ανηλικότητα.
 - Ο προσδιορισμός γίνεται
 - είτε με βάση μακροσκοπικά χαρακτηριστικά,
 - είτε με αξιολόγηση από ψυχολόγο,
 - είτε με ιατρικές εξετάσεις.
 - α) με γνώμονα το σεβασμό της αξιοπρέπειας του ανθρώπου β) λαμβάνονται υπόψη πολιτισμικά και φυλετικά στοιχεία.
 - Σε περίπτωση αμφιβολίας το πρόσωπο θεωρείται ανήλικο.

Απομάκρυνση Ανηλίκων

- Απομάκρυνση ανηλίκων από την χώρα:
 - Άρθρο 20 Ν.3907/2011: λαμβάνεται υπόψη το βέλτιστο συμφέρον του παιδιού.
 - Εξακριβώνεται ότι ο υπό απομάκρυνση ανήλικος θα επιστραφεί σε μέλος της οικογένειάς του, σε ορισθέντα κηδεμόνα, ή σε κατάλληλες εγκαταστάσεις υποδοχής στο κράτος επιστροφής.

Κράτηση ασυνόδευτων ανηλίκων

- Άρθρο 32 Ν.3907/2011 (με το οποίο ενσωματώθηκε στην ελληνική έννομη τάξη το άρθρο 17 της οδηγίας 2008/15/ΕΚ) σε συνδυασμό με άρθρο 46 Ν.4375/2016:
 - Οι ασυνόδευτοι ανήλικοι κρατούνται ως έσχατη λύση μόνο προς τον σκοπό παραπομπής τους σε δομή φιλοξενίας
 - Ανώτατο διάστημα κράτησης: 25 ημέρες και σε εξαιρετικές περιστάσεις παράταση κράτησης έως 20 ημέρες.

ΝΟΜΙΚΑ ΚΑΙ ΠΡΑΓΜΑΤΙΚΑ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΦΑΡΜΟΓΗ

Παρατεταμένη Παραμονή

- Παρατεταμένη παραμονή ασυνόδευτων ανηλίκων στα αστυνομικά τμήματα μέχρι την παραπομπή τους σε ξενώνες φιλοξενίας.
- Υπόθεση Rahimi κατά Ελλάδας
 - Το ΕΔΔΑ καταδικάζει την Ελλάδα για παράνομη κράτηση και απάνθρωπη μεταχείριση ασυνόδευτου ανήλικου
 - Παράβαση άρθρου 3 (απαγόρευση απάνθρωπης ή ταπεινωτικής μεταχείρισης)
 - Παράβαση άρθρου 13 (δικαίωμα σε αποτελεσματική προσφυγή)
 - Παράβαση άρθρου 5 παρ.1,4 (δικαίωμα στην ελευθερία, ασφάλεια)

Ορισμός Μόνιμου Επιτρόπου

- Ορισμός μόνιμου επιτρόπου για κάθε ασυνόδευτο ανήλικο, πρακτικά ανέφικτος.